

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia
Chambres extraordinaires au sein des Tribunaux cambodgiens

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

Kingdom of Cambodia
Nation Religion King

Royaume du Cambodge
Nation Religion Roi

ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត

Office of the Co-Investigating Judges
Bureau des co-juges d'instruction

ឯកសារបកប្រែ

TRANSLATION/TRADUCTION

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 18-May-2016, 15:15

CMS/CFO: Sann Rada

សំណុំរឿងលេខ: ០០៤/០៧-០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក-ក.ស.ច.ស

ចំពោះមុខ: សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត

កាលបរិច្ឆេទ: ថ្ងៃទី ២៦ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៦

ភាសា: អង់គ្លេស [ភាសាដើម]

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ: សម្ងាត់

ដីកាសម្រេចថែមទៀតលើសំណើរបស់ អោ អាន សុំបញ្ជាក់ឱ្យអង្គភាពគាំពារការពារក្តី
ផ្តល់ឯកសារបន្ថែម

ធ្វើជូន:

សហព្រះរាជអាជ្ញា

សហមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

ជា លាង

ជេត វណ្ណឌី

Linda BEHNKE

Nicholas KOUMJIAN

ហុង គីមស្វន

Laure DESFORGES NZEPA

មេធាវីការពារក្តីអោ អាន

គីម ម៉េងឃី

Herve DIAKIESE

ម៉ុ លុជ្វ

ឡោ ជុនធី

Ferdinand DJAMMEN-

Richard ROGERS

សំ សុគង់

NZEPA

Göran SLUITER

ស៊ិន ស៊ីវីន

Nicole DUMAS

មេធាវីការពារក្តីយីម ទិត្យ

ទី ស្រីនណា

Isabelle DURAND

សូ មូស្ស៊ី

វ៉ែន ពៅ

Françoise GAUTRY

Suzana TOMANOVIĆ

Emmanuel JACOMY

Martine JACQUIN

Christine MARTINEAU

Barnabe NEKUI

Lyma NGUYEN

Beini YE

អង្គភាពគាំពារការពារក្តី

ការិយាល័យរដ្ឋបាល

I. **ប្រវត្តិវិវឌ្ឍន៍**

- ១. ករណីខ្លាំងយោបល់គ្នារវាងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត (“ស.ច.ស”) នៅក្នុងសំណុំរឿងនេះ បានចុះបញ្ជីនៅថ្ងៃទី ២២ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ថ្ងៃទី ០៥ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៣ និងថ្ងៃទី ២២ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៥។
- ២. នៅថ្ងៃទី ២៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៥ អតីតសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិដែលខ្ញុំជំនួស តំណែង បានដាក់ អា អាន ឲ្យស្ថិតក្រោមការពិនិត្យពីបទល្មើសនៃការរំលោភលើក្រមព្រហ្ម ទណ្ឌកម្ពុជា ឆ្នាំ ១៩៥៦ និងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ដែលចោទថាបានប្រព្រឹត្តឡើងនៅ ទីតាំងផ្សេងគ្នាចំនួនបីកន្លែងនៅភូមិភាគកណ្តាល នៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ^១។ អតីតសហ ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ ក៏បានជូនដំណឹង អា អាន ថា គាត់ក៏ត្រូវបានដាក់ឲ្យស្ថិត ក្រោមការពិនិត្យពីបទឧក្រិដ្ឋមួយចំនួនក្នុងចំណោមបទឧក្រិដ្ឋទាំងនេះ រួមមាន តាមរយៈការ ចូលរួមសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួម(“ការបង្ហាញខ្លួនលើកដំបូង”)^២។
- ៣. នៅថ្ងៃទី ១៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៦ ខ្ញុំបានជូនដំណឹង អា អាន ថា មានតម្រូវច្បាស់លាស់ និង ស៊ីសង្វាក់បញ្ជាក់ថា គាត់អាចទទួលខុសត្រូវចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងនៅទីតាំង ដប់កន្លែងបន្ថែមទៀតនៅភូមិភាគកណ្តាល។ បទចោទប្រកាន់ថ្មីទាំងនេះ រួមមាន អំពើប្រល័យ ពូជសាសន៍ ដែលពីមុនមិនបានដាក់ឲ្យស្ថិតក្រោមការពិនិត្យទេ និងសហឧក្រិដ្ឋកម្មដែល មានវិសាលភាពធំជាងសហឧក្រិដ្ឋកម្មដែលពីមុនបានដាក់ឲ្យស្ថិតក្រោមការពិនិត្យ (“បទ ចោទបន្ថែម”)^៣។ ស្របតាមផែនការបញ្ចប់ការងាររបស់ អ.វ.ត.ក ចុះផ្សាយនៅថ្ងៃទី ៣១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥ កិច្ចស៊ើបសួរលើ អា អាន គ្រោងនឹងបិទនៅត្រឹមខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៦^៤។

^១សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D242 កំណត់ហេតុនៃការបង្ហាញខ្លួនលើកដំបូង ថ្ងៃទី ២៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ២០១៥ ទំព័រ ១០។
^២ដូចជើងទំព័រខាងលើ ទំព័រ ១១។
^៣សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D303 កំណត់ហេតុនៃការបង្ហាញខ្លួនម្តងទៀត ថ្ងៃទី ១៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ២០១៦ ទំព័រ ១៣។
^៤ សូមមើល ផែនការបញ្ចប់ការងាររបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា វិសោធនកម្មលើកទី ៧ ថ្ងៃទី ៣១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៥ កថាខណ្ឌ ២៦។
 អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា មានទីតាំងស្ថិតនៅ ផ្លូវជាតិលេខ៤ សង្កាត់ ចោមចៅ ខណ្ឌ ពោធិ៍សែនជ័យ ភ្នំពេញ
 ប្រអប់សំបុត្រលេខ៧១ ទូរស័ព្ទលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៩៨១៤ ទូរសារលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៩៨៤១។

- ៤. នៅថ្ងៃទី ១៥ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៦ មេធាវីការពារក្តី អោ អាន (“មេធាវីការពារក្តី”) បានដាក់សំណើបន្ទាន់សុំធនធានបន្ថែម ដោយស្នើ ស.ច.ស បង្គាប់ឱ្យ អ.គ.ក បង្កើនថវិការបស់មេធាវីការពារក្តី ដើម្បីឱ្យអាចជ្រើសរើសអ្នកប្រឹក្សាច្បាប់អន្តរជាតិជាន់ខ្ពស់ម្នាក់ក្នុងតំណែងកម្រិត ៤ និងអ្នកប្រឹក្សាច្បាប់អន្តរជាតិជាន់ទាបម្នាក់ក្នុងតំណែងកម្រិត២ ហើយ បង្គាប់ឱ្យការិយាល័យរដ្ឋបាល ផ្តល់ការគាំទ្រចាំបាច់ទាំងអស់ដើម្បីសម្របសម្រួលការជ្រើសរើសទាំងនេះ^៦។
- ៥. នៅថ្ងៃទី ១៨ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៦ ខ្ញុំបានចេញដីកាសម្រេចលើសំណើបន្ទាន់ (“ដីកាសម្រេចទី ១”)^៦ ដោយបញ្ជាក់ថា វិធានការឯកតោភាគីរបស់តុលាការចំពោះសេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាលលើថវិកា គប្បីធ្វើឡើងតែក្នុងជម្រើសមួយចុងក្រោយបំផុតតែប៉ុណ្ណោះ ហើយបញ្ជាក់ទៀតថា ខណៈដែលខ្ញុំយោគយល់ជាទូទៅ និងគាំទ្រសំណើបន្ទាន់ ខ្ញុំតម្រូវឱ្យមានព័ត៌មានលម្អិតថែមទៀត និងប្រសើរជាងនេះពីមេធាវីការពារក្តី ស្តីពីតម្រូវការធនធាននេះមុនពេលខ្ញុំសម្រេចលើសំណើនេះ^៧។
- ៦. នៅថ្ងៃទី ២៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៦ មេធាវីការពារក្តី បានផ្តល់ព័ត៌មានលម្អិតថែមទៀតតាមការណែនាំនៅក្នុងដីកាសម្រេចទី ១ (“សារណាបន្ថែម”)^៨។
- ៧. នៅថ្ងៃទី ៣១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៦ អ.គ.ក បានដាក់ការឆ្លើយតបរបស់ខ្លួនទៅនឹងសំណើបន្ទាន់ និងសារណាបន្ថែម (“ការឆ្លើយតបរបស់ អ.គ.ក”)^៩។

^៦សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D304 សំណើបន្ទាន់សុំធនធានបន្ថែម ថ្ងៃទី ១៦ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៦ កថាខណ្ឌ ១៨។

^៧សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D304/1 ដីកាសម្រេចលើសំណើរបស់ អោ អាន សុំបង្គាប់ឱ្យអង្គភាពគាំពារការពារក្តីផ្តល់ធនធានបន្ថែម ថ្ងៃទី ១៨ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៦។

^៨សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D304/1 ដីកាសម្រេចលើសំណើរបស់ អោ អាន សុំបង្គាប់ឱ្យអង្គភាពគាំពារការពារក្តីផ្តល់ធនធានបន្ថែម ថ្ងៃទី ១៨ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៦ កថាខណ្ឌ ៧ និង ១០។

^៩សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D304/2 ការផ្តល់ជូនបន្ទាន់នូវព័ត៌មានលម្អិតបន្ថែមអនុលោមតាមដីកាសម្រេចលើសំណើរបស់ អោ អាន សុំបង្គាប់ឱ្យអង្គភាពគាំពារការពារក្តី ផ្តល់ធនធានបន្ថែម ថ្ងៃទី ២៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៦។

^{១០}សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D304/3 ការឆ្លើយតបរបស់អង្គភាពគាំពារការពារក្តី ចំពោះសំណើសុំធនធានបន្ថែមរបស់ មេធាវីការពារក្តី អោ អាន ថ្ងៃទី ៣១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៦។

II. សារណា

ក. សារណាបន្ថែម

៨. នៅក្នុងសារណាបន្ថែម មេធាវីការពារក្តី អះអាងថា សំណុំរឿងរបស់ អា អាន បានកើនឡើងយ៉ាងច្រើនផ្នែកវិសាលភាព និងភាពស្មុគស្មាញ បន្ទាប់ពីការបង្ហាញខ្លួនម្តងទៀត ហើយបានបញ្ជាក់ពីបញ្ហាថ្មីចំនួន ២៣ ដែលមេធាវីការពារក្តី អះអាងថា ឥឡូវនេះតម្រូវឱ្យមានការវិភាគអង្កេតហេតុ និងអង្កេតច្បាប់¹⁰។ មេធាវីការពារក្តី អះអាងថា បញ្ហាថ្មីទាំងនេះតម្រូវឱ្យខ្លួនត្រូវទទួលបានការណែនាំពី អា អាន ធ្វើការត្រួតពិនិត្យថែមទៀតលើឯកសារពាក់ព័ន្ធទាំងអស់នៅក្នុងសំណុំរឿង និងធ្វើការស្រាវជ្រាវច្បាប់យ៉ាងច្រើន¹¹។ ដើម្បីបង្ហាញឱ្យឃើញថែមទៀតពីតម្រូវការធនធានបន្ថែមនោះ មេធាវីការពារក្តី ផ្តល់ព័ត៌មានលម្អិតអំពីការងារដែលកំពុងបន្តអនុវត្ត និងការងារសក្តានុពលដែលចាំបាច់ដើម្បីរៀបចំការពារក្តី អា អាន¹²។ មេធាវីការពារក្តី អះអាងថា ត្រូវការអ្នកប្រឹក្សាច្បាប់អន្តរជាតិជាន់ខ្ពស់ម្នាក់កម្រិត ៤ ដើម្បីវិភាគផ្នែកមួយដ៏សំខាន់នៃសំណុំរឿង ទាក់ទងនឹងបញ្ហាថ្មីទាំងនេះ និងដើម្បីបង្ហាញពីបញ្ហាដែលអាចបង្កើតជាមូលដ្ឋានសម្រាប់សំណើសុំបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ ឬសំណើសុំមោឃភាព¹³។ មេធាវីការពារក្តី កត់សម្គាល់ថា លោក Alexandre Prezanti ត្រូវបានគេកំណត់អត្តសញ្ញាណរួចហើយថាជាបេក្ខជនស័ក្តិសមសម្រាប់តំណែងនេះ ដោយពិនិត្យមើលការយល់ដឹងរបស់គាត់អំពីសំណុំរឿងគាត់អាចមានពេលទទួលបានតំណែងបណ្តោះអាសន្នធ្វើការជាមួយនឹងមេធាវីការពារក្តី និងសមត្ថភាពធ្វើការពីចម្ងាយរបស់គាត់¹⁴។ មេធាវីការពារក្តី អះអាងថា ត្រូវការអ្នកប្រឹក្សាច្បាប់អន្តរជាតិជាន់ខ្ពស់ម្នាក់កម្រិត ២ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវស៊ីជម្រៅលើបទឧក្រិដ្ឋបន្ថែមដែលបានចោទ ធ្វើការស្រាវជ្រាវទទួលបានសំណុំរឿង-CaseMap រៀបចំសេចក្តីព្រាងទឡើងករណីអង្កេតច្បាប់ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពលើមូលដ្ឋានទិន្នន័យសំណុំរឿង-CaseMap របស់មេធាវីការពារក្តី¹⁵។

¹⁰សារណាបន្ថែម កថាខណ្ឌ ៧-៨។
¹¹សារណាបន្ថែម កថាខណ្ឌ ៦-៧។
¹²សារណាបន្ថែម កថាខណ្ឌ ៩។
¹³សារណាបន្ថែម កថាខណ្ឌ ១០។
¹⁴សារណាបន្ថែម កថាខណ្ឌ ១១។
¹⁵សារណាបន្ថែម កថាខណ្ឌ ១២។

៩. ចំពោះកាលៈទេសៈដែល អា អាន មានសហមេធាវីតំណាងចំនួនបីនាក់ មិនមែនពីរនាក់នោះ មេធាវីការពារក្តី បញ្ជាក់ថា សហមេធាវីអន្តរជាតិចំនួនពីរនាក់ គឺ “ចែក”ការងារគ្នាតំណែង មួយ ហើយមិនអាចគិតតម្លៃសេវាលើសពី ១៥០ ម៉ោងក្នុងមួយខែទេ គឺមានចំនួនម៉ោងដូចគ្នា នឹងក្រុមមេធាវីការពារក្តីផ្សេងទៀត ទទួលបានដែរ។ ហេតុនេះ មេធាវីការពារក្តី សន្និដ្ឋានថា ការពិតដែលថា ខ្លួនមានសហមេធាវីអន្តរជាតិចំនួនពីរនាក់នោះ គឺមិនពាក់ព័ន្ធនឹងចំនួនធនធាន ដែលមេធាវីការពារក្តី មានសិទ្ធិទទួលបានទេ¹⁶។

ខ. ការឆ្លើយតបរបស់ អ.គ.ក

១០. នៅក្នុងការឆ្លើយតបរបស់ខ្លួន អ.គ.ក អះអាងថា ដំណោះស្រាយសមស្របបំផុតគឺ ស.ច.ស ត្រូវពន្យារពេលកំណត់ក្នុងការបិទកិច្ចស៊ើបសួរ ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យមេធាវីការពារក្តីមានពេល វេលាគ្រប់គ្រាន់រៀបចំការពារក្តី អា អាន¹⁷។ អ.គ.ក កត់សម្គាល់ថា ការផ្តល់ធនធានបន្ថែម ទៀតនឹងត្រូវចំណាយពេល ពីព្រោះថា តាម“គម្រោងផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់” អ្នកប្រឹក្សាច្បាប់ ទាំងអស់របស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី ត្រូវតម្រូវឱ្យបំពេញការងារនៅក្នុងបរិវេណរបស់ អ.វ.ត. ក។ ហេតុនេះ អ.គ.ក ផ្តល់ទង្វើករណីថា អ្នកប្រឹក្សាច្បាប់ថ្មីណាម្នាក់នឹងមានតម្លៃតិចតួច ឬក៏ គ្មានតម្លៃទេសម្រាប់មេធាវីការពារក្តី អា អាន នៅពេលដែលចូលកាន់តួនាទី¹⁸។ អ.គ.ក ក៏ កត់សម្គាល់ផងដែរថា ការផ្តល់ធនធានបន្ថែមទៅមេធាវីការពារក្តី អា អាន នឹងធ្វើជាកំរូមួយ សម្រាប់ក្រុមមេធាវីការពារក្តីផ្សេងទៀត ឱ្យដាក់សំណើស្រដៀងគ្នានេះ ដូច្នោះនឹងធ្វើឱ្យ អ.គ.ក ស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពលំបាក ដោយសារថា ខ្លួនមិនមានថវិកាបម្រុងសម្រាប់បន្ថែម លើថវិការបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តីណាមួយទេ¹⁹។ ជាចុងក្រោយ អ.គ.ក អះអាងថា មិនមានបទប្បញ្ញត្តិនៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក ដែលផ្តល់អំណាចឱ្យ ស.ច.ស ផ្តល់ធនធានជាក់លាក់ទៅក្រុមមេធាវីការពារក្តីណាមួយទេ²⁰។

¹⁶សារណាបន្ថែម កថាខណ្ឌ ៤។

¹⁷ការឆ្លើយតបរបស់ អ.គ.ក កថាខណ្ឌ ៤។

¹⁸ការឆ្លើយតបរបស់ អ.គ.ក កថាខណ្ឌ ៥។

¹⁹ការឆ្លើយតបរបស់ អ.គ.ក កថាខណ្ឌ ៦។

²⁰ការឆ្លើយតបរបស់ អ.គ.ក កថាខណ្ឌ ៨។

III. ពិភាក្សា

- ១១. ដោយបានពិចារណាលើមូលហេតុដែលបញ្ជាក់ពីសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តី សុំធនធានបន្ថែមដូចបានបង្ហាញនៅក្នុងសារណាបន្ថែមនោះ ខ្ញុំជឿថា សំណើនេះមានសំអាងហេតុ។ ដើម្បីទុកជាកំណត់ហេតុ ខ្ញុំកត់សម្គាល់ថា ផែនការបញ្ចប់ការងារប្រចាំត្រីមាស គឺគ្រាន់តែជាផែនការរៀបចំថវិការដ្ឋបាលប៉ុណ្ណោះ ហើយមិនមានឥទ្ធិពលទៅលើការអនុវត្តជាក់ស្តែង និងដំណើរការនៃកិច្ចស៊ើបសួរ ដែលត្រូវអនុវត្តតាមតម្រូវការបន្ទាន់នៃច្បាប់ចូលជាធរមានទេ។
- ១២. មុនពេលបង្ហាញពីដំណោះស្រាយសមស្របសម្រាប់សំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីនោះ ខ្ញុំនឹងដោះស្រាយដោយសង្ខេបអំពីជំហររបស់ អ.គ.ក នៅក្នុងការឆ្លើយតបរបស់ខ្លួន។
- ១៣. ជាដំបូង គឺ ស.ច.ស ហើយក៏ជា ស.ច.ស តែប៉ុណ្ណោះដែលជាអ្នកទទួលខុសត្រូវជ្រើសរើសដំណោះស្រាយសមស្របដើម្បីកាត់បន្ថយសេចក្តីព្រួយបារម្ភអំពីការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌នៅក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបសួរ។ ជាទូទៅ ការផ្តល់ពេលវេលាថែមទៀតអាចជាដំណោះស្រាយជំនួសការផ្តល់ធនធានបន្ថែម ប៉ុន្តែ ការពន្យារពេលកិច្ចស៊ើបសួរអាចប៉ះពាល់ជនត្រូវចោទដែលមានសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះឆាប់រហ័ស ហើយអាចប៉ះពាល់សិទ្ធិរបស់ភាគីផ្សេងទៀតដែរ។ អង្គហេតុដែលថា ជនត្រូវចោទនៅក្នុងសំណុំរឿងនេះ មានសេរីភាព គឺមិនជាប់ពាក់ព័ន្ធ និងមិនជាក់ស្តែងទេ ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើគាត់ជាប់ឃុំឃាំងវិញ ទទ្ទឹករណីរបស់ អ.គ.ក នឹងកាន់តែលំបាកទទួលយកថែមទៀត។ ការពន្យារពេលកិច្ចស៊ើបសួរ ក៏ជាបន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុបន្ថែមទៀតសម្រាប់តុលាការផងដែរ ទាំងភាគីខាងជាតិ ទាំងភាគីអន្តរជាតិ ដោយបន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុនេះអាចច្រើនជាងថវិកាដែលមេធាវីការពារក្តី បានស្នើ ហើយក្នុងករណីបែបនេះ នឹងធ្វើឱ្យជំហររបស់ អ.គ.ក ចាញ់ដោយខ្លួនឯង។
- ១៤. ទី ២ ចំពោះពេលវេលាដែលត្រូវការដើម្បីផ្តល់ធនធានដែលបានស្នើនោះ ខ្ញុំជឿថា មេធាវីការពារក្តី មានបង្ហាញដំណោះស្រាយសមហេតុផល និងមានប្រសិទ្ធភាព ដោយស្នើជ្រើសរើសលោក Prezanti ជាអ្នកប្រឹក្សាច្បាប់ជាន់ខ្ពស់ ដែលអាចធ្វើការពីប្រទេសដែលគាត់ស្នាក់នៅ។ ត្រង់ចំណុចនេះ ខ្ញុំមិនជឿតាមការអះអាងរបស់ អ.គ.ក ដែលថា អ្នកប្រឹក្សារបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី ត្រូវតម្រូវឱ្យធ្វើការនៅក្នុងបរិវេណរបស់ អ.វ.ត.ក ទេ។ នៅពេលដែលត្រូវពិនិត្យមើលគម្រោងជំនួយផ្នែកច្បាប់ ខ្ញុំមិនឃើញមានវិធានណាដែលតម្រូវឱ្យអ្នកប្រឹក្សា ត្រូវមាន

វត្តមានជាក់ស្តែងនៅ អ.វ.ត.ក ទេ។ ខ្ញុំក៏កត់សម្គាល់ថា សំខាន់ជាងនេះទៀតគឺថា គ្មាន កាតព្វកិច្ចបែបនេះមានចែងនៅក្នុងឯកសារផ្លូវការដែលកំណត់ការងាររបស់អ្នកប្រឹក្សា នៅ អង្គការសហប្រជាជាតិទេ(“សេចក្តីណែនាំរដ្ឋបាល”)។ តាមពិត តាមពាក្យពេចន៍នៃផ្នែក ៥.១០ នៃសេចក្តីណែនាំរដ្ឋបាល គឺអាចសន្និដ្ឋានថា អ្នកប្រឹក្សា អាចបំពេញការងារនៅក្នុង ប្រទេសដែលខ្លួនស្នាក់នៅ ប្រសិនបើលក្ខណៈនៃការងារនេះមិនមានលក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្ទុយពីនេះ ²¹។ កន្លងមក ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានជួលអ្នកប្រឹក្សាម្នាក់ដែលបំពេញ ការងាររបស់គាត់ពីប្រទេសក្រៅ។

១៥. ដោយពិចារណាថា ទាំងមូលដ្ឋានទិន្នន័យភស្តុតាង ទាំងឯកសារអេឡិចត្រូនិក អាចចូលពិនិត្យ មើលបានពីចម្ងាយនោះ ទើប ខ្ញុំយល់ឃើញថា ដោយស្របតាមផ្នែក ៥.១០ នៃសេចក្តីណែនាំ រដ្ឋបាល គឺមិនចាំបាច់តម្រូវឱ្យលោក Prezanti មានវត្តមានជាក់ស្តែងនៅ អ.វ.ត.ក ដើម្បី បំពេញការងារទេ។

១៦. វិធានផ្ទៃក្នុង ២១ ចែងថា បទបញ្ជារដ្ឋបាលទាំងអស់ជាធរមាន ត្រូវតែបកស្រាយក្នុងន័យ ការពារជានិច្ចដល់ប្រយោជន៍របស់ជនត្រូវចោទ។ មេធាវីការពារក្តី ស្ថិតនៅក្នុងតួនាទីលំដាប់បំផុត ដើម្បីសម្រេចលើរបៀបបែងចែកធនធានរបស់ខ្លួនដើម្បីធានាថា កូនក្តីរបស់ខ្លួន មានតំណាង រឹងមាំ ហើយបានសម្រេចថា លោក Prezanti អាចបំពេញការងាររបស់ខ្លួនបានគ្រប់គ្រាន់ពី បរទេស។ ខ្ញុំយល់ឃើញថា មានហេតុផលដែលត្រូវពិចារណាថា ដើម្បីជាប្រយោជន៍ច្រើន បំផុតសម្រាប់កូនក្តី គឺថា ដំណោះស្រាយសមហេតុផលបែបនេះ ដែលនឹងសន្សំពេលវេលា សន្សំធនធាន និងការពារសិទ្ធិរបស់ អា អាន នោះ គួរយកមកអនុវត្ត ហើយ អ.ត.ក គួរ សហការជាមួយនិងមេធាវីការពារក្តី ដើម្បីសម្រួលរឿងនេះ។

១៧. ទី៣ សេចក្តីព្រួយបារម្ភដែលថា ការអនុញ្ញាតតាមសំណើរបស់ មេធាវីការពារក្តី នឹងធ្វើជាកំរ មួយសម្រាប់ក្រុមមេធាវីការពារក្តីផ្សេងទៀតនោះ គឺជាសេចក្តីព្រួយបារម្ភគ្មានមូលដ្ឋាន ជាពិសេសនៅក្នុងកាលៈទេសៈដែលសំណើនេះពាក់ព័ន្ធនឹងសិទ្ធិជាសារវ័ន្តរបស់ជនត្រូវចោទ

²¹ផ្នែក ៥.១០ នៃសេចក្តីណែនាំរដ្ឋបាលស្តីពីអ្នកប្រឹក្សា និងបុគ្គលជាប់កិច្ចសន្យា (ST.AI.2013/4) ចែងថា “ចំពោះអ្នក ប្រឹក្សា ឬបុគ្គលជាប់កិច្ចសន្យាការងារអន្តរជាតិដែលតាមលក្ខណៈការងាររបស់ខ្លួន ត្រូវតម្រូវឱ្យធ្វើការនៅក្នុងប្រទេសមួយ ដែលមិនមែនជាប្រទេសដែលខ្លួនរស់នៅអចិន្ត្រៃយ៍ ស្ថាប័ន ដោយត្រូវចេញការចំណាយផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ស្ថាប័ន និងជួយ អ្នកប្រឹក្សា ឬបុគ្គលជាប់កិច្ចសន្យានោះដើម្បីទទួលបានទិដ្ឋាការ និង/ឬប័ណ្ណការងារចាំបាច់។(គូសបញ្ជាក់បន្ថែម)

ហើយអាចប៉ះពាល់សិទ្ធិជាសារវន្តរបស់ជនត្រូវចោទ។ ស.ច.ស ត្រូវសម្រេចលើសំណើនីមួយៗ នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ និងនាពេលអនាគត ទៅតាមអង្គសេចក្តីតែប៉ុណ្ណោះ ហេតុនេះមិនមានអង្គសេចក្តីទេនៅក្នុងទង្វើករណីរបស់មេធាវីការពារក្តីដែលថានឹងនាំឱ្យមានគំរូបែបនោះ។

១៨. ជាចុងក្រោយ ខ្ញុំគួរបន្ថែមថា វិធានផ្ទៃក្នុង មិនមានចែងអំពីការសារើរបស់ ស.ច.ស លើសេចក្តីសម្រេចរបស់ អ.គ.ក ហើយមិនមានចែងអំពីអំណាចរបស់ ស.ច.ស ក្នុងការបង្គាប់ឱ្យ អ.គ.ក ធានាថាត្រូវការពារសិទ្ធិរបស់ជនត្រូវចោទ ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពទេ ប៉ុន្តែ មាត្រា ២៣ ថ្មី នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក ក្នុងករណីខ្លះ គឺអនុញ្ញាតឱ្យ ស.ច.ស ស្វែងរកការណែនាំនៅក្នុងវិធាននីតិវិធីដែលបានបង្កើតនៅកម្រិតអន្តរជាតិ។ ដូចបានបញ្ជាក់នៅក្នុងដីកាសម្រេចទី ១ ដែរ នៅកម្រិតអន្តរជាតិ មានមូលដ្ឋានរឹងមាំបង្កើតឡើងរួចហើយគឺថា តាមរយៈអំណាចមាននៅជាប់ស្រាប់នោះ អង្គភាពតុលាការមានអំណាចសារើសេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាលដែលអាចប៉ះពាល់សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌របស់ជនដែលត្រូវបានដាក់ឱ្យស្ថិតក្រោមការពិនិត្យពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ²²។

១៩. នៅដំណាក់នេះ ខ្ញុំយល់ឃើញថា មិនចាំបាច់មានដីកាបង្គាប់ផ្តាច់ទៅ អ.គ.ក ទេ ហើយខ្ញុំបង្ហាញសេចក្តីរំពឹងទុកថានឹងរកឃើញដំណោះស្រាយមួយដែលអាចទទួលយកទៅវិញទៅមក។

២០. ដីកាសម្រេចនេះដាក់ជាភាសាអង់គ្លេសដោយឯកសារបកប្រែជាភាសាខ្មែរនឹងដាក់តាមក្រោយ។

តាមសំណងហេតុខាងលើ ខ្ញុំ ៖

២១. ស្នើ អ.គ.ក រៀបចំឱ្យបានឆាប់បំផុតតាមលទ្ធភាពរបស់ខ្លួននូវកិច្ចប្រជុំមួយ ជាមួយនឹងមេធាវីការពារក្តី ដើម្បីស្វែងរកដំណោះស្រាយផ្តល់ធនធានដែលមេធាវីការពារក្តី បានស្នើនៅក្នុងសំណើបន្ទាន់។

២២. ស្នើ អ.គ.ក និងមេធាវីការពារក្តី រាយការណ៍ជូន ស.ច.ស អំពីដំណោះស្រាយក្នុងរយៈពេល ៧ ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីពេលជូនដំណឹងអំពីដីកាសម្រេចនេះ។

²² សូមមើល ដីកាសម្រេចទី ១ កថាខណ្ឌ ៧។
អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា មានទីតាំងស្ថិតនៅ ផ្លូវជាតិលេខ៤ សង្កាត់ ចោមចៅ ខណ្ឌ ពោធិ៍សែនជ័យ ភ្នំពេញ
ប្រអប់សំបុត្រលេខ៧១ ទូរស័ព្ទលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៩៨១៤ ទូរសារលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៩៨៤១។

២៣. នៅទទួលបានព័ត៌មាន បញ្ហានេះ។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៦ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៦

ចៅក្រម Michael Bohlander

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ

International Co- Investigating Judge

Co-juge d'instruction International